

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Ndc/20/2024
Identifikačné číslo spisu:	5119208771
Dátum vydania rozhodnutia:	31.07.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5119208771.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu EuroSpotrebiteľ, občianske združenie, Kysucké Nové Mesto, Sládkovičova 1222/73, IČO: 51 428 148 proti žalovaným 1/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, IČO: 00 151 742, 2/ Ministerstvu financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, IČO: 00 151 742, 3/ TIPOS, národnej lotérievej spoločnosti, a. s., Bratislava 37, Brečtanova 1, IČO: 31 340 822, zastúpenej advokátskou kanceláriou CLS Čavojský & Partners, s. r. o., advokátska kancelária, Bratislava, Zochova 6-8, IČO: 36 854 972, o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. 65C/25/2024, o nesúhlase s postúpením sporu, takto

rozhodol:

Nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením sporu je dôvodný.

Na prejednanie sporu je príslušný Krajský súd v Bratislave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) podaním z 12. marca 2024 postúpil spor vedený pod sp. zn. 13C/5/2020 Mestskému súdu Bratislava IV v súlade s § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) na ďalšie konanie. Citujúc ustanovenia § 40 veta pred bodkočiarkou, § 31, § 301, § 302 CSP v znení účinnom do 24. júla 2023, ďalej § 9, § 23 ods. 1 a 2 veta prvá, čl. II zákona č. 261/2023 Z. z. o žalobách na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného od 25. júla 2023 (ďalej len „zákon č. 261/2023 Z. z.“) dôvodil, že príslušnosť krajského súdu pôvodne určená ustanovením § 31 CSP sa s účinnosťou od 25. júla 2023 zásadne zmenila, pričom zákonom nastolená zmena zasahuje aj do začatých konaní pred jej účinnosťou. Uvedený záver vyplýva z intertemporálnych ustanovení § 471e CSP, časť vety za bodkočiarkou, ktorá určuje výnimku zo zásady dokončenia veci súdom príslušným v čase začatia konania a aplikuje novú procesnú normu aj na neskončené, t. j. skôr začaté konania. Krajský súd považoval za nesporné, že zásada dokončenia veci pôvodne príslušným súdom neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

Osobitný právny predpis nie je v Civilnom sporovom poriadku bližšie určený, preto týmto osobitným predpisom je nutné a dôvodné rozumieť zákon č. 261/2023 Z. z., ktorý v čl. I, tretej časti, prvej hlavy zmenil úpravou ustanovenie § 9 týkajúce sa vecnej, miestnej a kauzálnej príslušnosti súdov v konaniach o abstraktnej kontrole. S účinnosťou od 25. júla 2023 sa vecne, miestne a súčasne kauzálne príslušnými súdmi pre konania o abstraktnej kontrole stali Mestský súd Bratislava IV, Okresný súd Banská Bystrica a Mestský súd Košice, ktoré korešpondujú so súdmi vzniknutými v súvislosti so súdnou mapou. Právnou úpravou nastolenou zákonom č. 261/2023 Z. z. došlo nesporne k prechodu súdnictva z krajského súdu, ako pôvodne vecne a miestne príslušného súdu prvej inštancie, na iný (prvoinštančný súd), ktorá skutočnosť zakladá potrebu aplikácie novej procesnej normy aj na neskončené konania o abstraktnej kontrole, začaté podľa § 31 CSP pôvodne na krajskom súde.

2. Mestský súd Bratislava IV z dôvodu nesúhlasu s postúpením sporu, predložil spis na rozhodnutie o príslušnosti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako spoločne nadriadenému súdu podľa § 43 ods. 2 CSP. Citujúc ustanovenia § 31 písm. a), § 12, § 43 ods. 2 CSP, ako aj ustanovenia § 471e CSP v znení účinnom od 25. júla 2023, § 28 ods. 1 zákona č. 261/2023 Z. z., dôvodil, že vecná príslušnosť v konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach podľa CSP v znení účinnom do 24. júla 2023, prislúchala Krajskému súdu v Bratislave pre obvody Krajského súdu v Bratislave. Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 25. júla 2023 sa konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach majú dokončiť na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 24. júla 2023. Pokiaľ zákonom č. 261/2023 Z. z. bol novelizovaný Civilný sporový poriadok, pričom úmyslom zákonodarcu bolo, aby neskončené konania dokončili vecne a miestne príslušné súdy podľa doterajších predpisov, potom zákon č. 261/2023 Z. z. nemôže zároveň predstavovať osobitný predpis, podľa ktorého by mal prejsť výkon súdnictva v konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach na Mestský súd Bratislava IV. Zákon č. 261/2023 Z. z. prechod súdnictva neupravuje, ani zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v otázke konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, preto nebol naplnený predpoklad uvedený v § 471e CSP za bodkočiarkou v znení „to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd“. Zároveň podľa § 28 ods. 1 zákona č. 261/2023 Z. z. s a ustanovenia uvedeného zákona použijú na konanie o žalobe na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov začaté po 25. júli 2023, t. j. v konaniach začatých do 24. júla 2023 nie je daná vecná príslušnosť Mestského súdu Bratislava IV.

3. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

4. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednania sporu.

5. Podľa § 43 ods. 1 a 2 CSP ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

6. Podľa § 31 písm. a) CSP (v znení účinnom do 24. júla 2023) na konanie v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je príslušný Krajský súd v Bratislave pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave, Krajského súdu v Nitre.

7. Podľa § 9 písm. a) zákona č. 261/2023 Z. z. na konanie v sporoch v spotrebiteľských veciach podľa tohto zákona je príslušný Mestský súd Bratislava IV pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského

súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre.

8. Podľa § 28 ods. 1 zákona č. 261/2023 Z. z. ustanovenia tohto zákona sa použijú na konania o žalobe na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov začaté po 25. júli 2023.

9. Podľa § 471e CSP (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 25. júla 2023) konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach začaté a právoplatne neskončené do 24. júla 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 24. júla 2023 na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 24. júla 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Najvyšší súd posúdením dôvodov nesúhlasu s postúpením veci v zmysle § 43 ods. 2 CSP dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením mu veci je dôvodný. Z rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu vyplýva, že otázka posúdenia príslušnosti súdu na konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach začatých do 24. júla 2023 bola vyriešená v rozhodnutí sp. zn. 7Ndc/63/2023 z 28. februára 2024. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že i napriek nie celkom čistému legislatívnemu jazyku aplikovaných prechodných ustanovení zároveň platí, že ustanovenie § 471e, za bodkočiarkou CSP nie je v okolnostiach posudzovanej veci nijako významné už len z toho dôvodu, že zákon č. 261/2023 Z. z. nebol súčasťou zmien súvisiacich s tzv. súdnou mapu zavedenou zákonom č. 150/2022 Z. z., práve ktorým zmenám (prechod výkonu súdnictva z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd) zodpovedá obsah ustanovenia § 471e, za bodkočiarkou CSP. Uvedené vyplýva aj z dôvodovej správy zákona č. 261/2023 Z. z. v znení „V súvislosti s novo zavedenou tzv. súdnou mapou toto nebude platiť, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd“. V zákone č. 150/2022 Z. z. „o novej súdnej mape“ bol krajský súd explicitne označený ako kauzálny súd v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach (čl. II, bod 3. - § 31 písm. b) zákona č. 150/2022 Z. z.) a teda sa na neho nemohli vzťahovať účinky prechodu výkonu súdnictva na iný súd. Správne preto uviedol Mestský súd Bratislava IV, že toto ustanovenie sa na danú vec nemôže vzťahovať aj z dôvodu, že krajský súd v dôsledku zmien súvisiacich s tzv. súdnou mapu nezanikol. Ustanovenie § 471e, pred bodkočiarkou CSP obsahovo (materiálne) v podstate v zhode s ustanovením § 28 ods. 1 zákona č. 261/2023 Z. z. potvrdzuje, že konania o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach začaté a právoplatne neskončené do účinnosti zákona č. 261/2023 Z. z. sa dokončia podľa doterajšieho predpisu t. j. tiež v otázke, ktorý súd má vo veci konať a spor rozhodnúť (§ 31 písm. a) CSP v znení účinnom do 24. júla 2023). Na uvedenom nič nemení ani explicitne nevymedzený odkaz na súd kauzálny príslušný, pretože pokiaľ citované zákonné ustanovenie hovorí o súdoch vecne príslušných podľa stavu do 24. júla 2023, tak označenú vecnú príslušnosť je potrebné chápať ako vymedzenie pôsobnosti na riešenie vecí v prvej inštancii medzi súdmi rôzneho druhu. Ide teda o určenie, či v danej veci majú rozhodovať ako súdy prvej inštancie okresné alebo krajské súdy. Je zrejmé, že v okolnostiach posudzovanej veci bol súdom vecne príslušným do 24. júla 2023 krajský súd a nie okresný súd/mestský súd. Správnosť vyššie uvedeného potvrdzuje tiež obsah prechodného ustanovenia § 28 ods. 1 zákona č. 261/2023 Z. z., ktorý bol prijatý nie v dôsledku novej súdnej mapy, ale na základe transpozície záväzných aktov Európskej únie, keďže konanie o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach (pôvodne upravené v CSP) je podmnožinou konania o žalobe na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov podľa zákona č. 261/2023 Z. z. Pokiaľ sa uvedené prechodné ustanovenie vzťahuje na konania o žalobe na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov začaté po 25. júli 2023, potom sa nepochybne týka aj ustanovenia § 9 zákona č. 261/2023 Z. z. Totožný právny záver vyplýva aj z rozhodnutí najvyššieho súdu napr. sp. zn. 5Ndc/12/2024 z 25. apríla 2024 a sp. zn. 2Ndc/7/2024 z 29. apríla 2024, s ktorým sa stotožňuje aj vec prejednávajúci senát (m.m. sp. zn. III. ÚS 162/2024).

11. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd konštatuje, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava IV s postúpením mu veci Krajským súdom v Bratislave je dôvodný, preto rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti uznesenia.

12. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.